

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rikosrekisterilain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan rikosrekisterilakiin lisättäväksi rikosrekisteritietojen luovuttamista koskevat säännökset, joiden nojalla rikosrekisteristä voidaan luovuttaa tietoja viranomaiselle henkilön luotettavuuden arvioimiseksi. Säännökset korvaisivat rikosrekisteriasetukseen sisältyvät tietojen luovutussäännökset. Lakia ehdotetaan myös muutettavaksi niin, että rikosrekisteritietojen saantiin

oikeutetuille viranomaisille tietoja voidaan luovuttaa nykyistä laajemmin teknisen käytöyhteyden välityksellä. Lakiin ehdotetaan lisäksi tarkistuksia sen vuoksi, että rikosrekisterin ylläpito on siirtynyt oikeusministeriöltä oikeusrekisterikeskukselle.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
YLEISPERUSTELUT	3
1. Johdanto	3
2. Nykytila ja ehdotetut muutokset	3
2.1. Oikeus saada tietoja rikosrekisteristä	3
2.2. Oikeus saada rikosrekisteritietoja teknisen käyttöyhteyden avulla	4
2.3. Oikeusrekisterikeskukselle siirtyneet tehtävät	5
3. Esityksen vaikutukset	5
4. Asian valmistelu	5
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	6
1. Lakiehdotuksen perustelut	6
2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	9
3. Voimaantulo	9
4. Säättämisjärjestys	9
LAKIEHDOTUS	
Laki rikosrekisterilain muuttamisesta	11
LIITE	
Rinnakkaisteksti	
Laki rikosrekisterilain muuttamisesta	13

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Rikosrekisterilaki (770/1993) tuli voimaan 1 päivänä lokakuuta 1993. Lain tavoitteena oli saattaa rikosrekisterin lainsäädännöllinen pohja Euroopan neuvoston tietosuojasopimuksen (SopS 36/1992) ja henkilörekisterilain (471/1987) vaatimusten mukaiseksi.

Rikosrekisterin keskeinen tarkoitus on rikosoikeudellisen seuraamusjärjestelmän ja täytäntöönpanon tarvitseman tiedon kerääminen ja tallettaminen. Rekisteriin merkitään tiedot tuomioistuimen ratkaisusta, jolla henkilö on tuomittu Suomessa ehdottomaan vankeusrangaistukseen, yhdyskuntapalveluun, ehdolliseen rangaistukseen, oheissakkoon, nuorisorangaistukseen, nuorisorangais- tuksen sijasta sakkoon, viraltapanoon tai jätetty rangaistukseen tuomitsematta. Lisäksi rekisteriin merkitään tieto ratkaisusta, jolla oikeushenkilö on tuomittu yhteisösakkoon.

Rikosrekisteriin merkityt tiedot ovat arkaluonteisia tietoja, jotka ovat lähtökohtaisesti salassapidettäviä. Tietojen luovuttamisen edellytyksistä säädetään rikosrekisterilaissa. Lakiin sisältyvät säännökset tietojen saantiin oikeutetuista viranomaisista ja tarkoituksesta, johon tietoja voidaan antaa. Tietoja voidaan antaa rikosoikeudellisen seuraamuksen määrittämistä ja täytäntöönpanoa varten. Lisäksi tietoja voidaan antaa viranomaiselle henkilön luotettavuuden tai henkilökohtaisen soveltuvuuden selvittämiseksi ja arvioimiseksi silloin, kun viranomaisen toimivaltaan kuuluvassa päätöksenteossa on otettava huomioon nämä ominaisuudet. Tietojen antamisesta tähän tarkoitukseen ja tietojen saantiin oikeutetuista viranomaisista säädetään tarkemmin rikosrekisteriasetuksessa (772/1993).

Rikosrekisterin keskeisimmät käyttäjät, tuomioistuimet ja syyttäjät, saavat tarvitsemansa tiedot teknisen suorakäyttöyhteyden välityksellä.

Rikosrekisterilakiin ehdotetaan tehtäväksi tarkistuksia. Osa rikosrekisteritietojen luovuttamista koskevista säännöksistä sisältyy nykyisin asetukseen. Perusoikeusuudistuksesta ehdotetaan otettavaksi lakiin. Ehdotuksen mukaan rikosrekisteristä voitaisiin luovuttaa viranomaiselle tiedot konekielisessä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden väli-

tyksellä, jos se on tietojen käyttötarve ja tarpeelliset suoja-toimet huomioon ottaen perusteltua. Esimerkiksi poliisin lupa-asioiden määrä huomioon ottaen on tarkoituksenmukaista, että poliisi saa tarvitsemansa tiedot teknisen käyttöyhteyden välityksellä. Lakia ehdotetaan tarkistettavaksi myös sen vuoksi, että rikosrekisterin ylläpito on siirtynyt oikeusministeriöltä oikeusrekisterikeskukselle.

2. Nykytila ja ehdotetut muutokset

2.1. Oikeus saada tietoja rikosrekisteristä

Tietoja rikosrekisteristä voidaan luovuttaa rikosrekisterilain nojalla rikosoikeudellisen seuraamuksen määrittämistä ja täytäntöönpanoa varten (1 §:n 2 momentti ja 4 §:n 1 momentti). Lisäksi rikosrekisterin tietoja voidaan luovuttaa Suomen viranomaiselle henkilön luotettavuuden tai henkilökohtaisen soveltuvuuden selvittämiseksi tai arvioimiseksi (1 §:n 3 momentti ja 4 §:n 3 momentti). Viranomaisista ja tietojen käyttötarkoituksesta säädetään tarkemmin rikosrekisteriasetuksessa (12 ja 13 §). Tietoja voidaan antaa ensinnäkin asioissa, jotka koskevat passia, Suomen kansalaisuutta, ulkomaalaislaissa (378/1991) tarkoitettua viisumia, oleskelu- tai työlupaa taikka muuta toimenpidettä, turvallisuusvalvontaa koskevissa asioissa sekä useissa viranomaisen lupaa tai hyväksyntää edellyttävissä ja lapsen huostaanottoa koskevissa asioissa. Toiseksi rikosrekisterin otteen voivat saada useat viranomaiset niiden palvelukseen tai koulutukseen pyrkivistä henkilöistä. Oikeusministeriön kansliapäällikkö voi lisäksi painavista syistä luovuttaa viranomaiselle rikosrekisterin otteen muuhunkin kuin asetuksessa erikseen säädettyyn tarkoitukseen (14 §).

Yksityiselämän perusoikeudellinen suoja laajeni perusoikeusuudistuksella, joka toteutettiin vuonna 1995 voimaan tulleella hallitusmuodon muutoksella (969/1995). Hallitusmuodon 8 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Momentti sisältää erityisen tietosuojaa koskevan säännöksen, jonka mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla.

Hallitusmuodon 8 §:n 1 momentin mukainen henkilötietojen suoja edellyttää sitä, että yksilön oikeusturva ja yksityisyyden suoja henkilötietojen käsittelyssä turvataan lainsäädännöllisesti. Tämä tarve ei viittaa pelkästään tietosuojan yleislakiin, henkilötietolakiin (523/1999) ja sitä edeltäneeseen henkilörekisterilakiin vaan myös henkilötietojen käsittelyä koskevaan erityislainsäädäntöön. Tietyn tasovaatimuksen henkilötietojen suojalle on asettanut Euroopan neuvoston tietosuojasopimus.

Hallitusmuodon 8 §:n 1 momentti edellyttää, että henkilötietojen suojasta säädetään lailla. Hallitusmuodon 10 §:n 2 momentista puolestaan johtuu, että viranomaisen hallussa olevien asiakirjojen ja muiden tallenteiden salassapidosta ja salassapidettävien tietojen luovuttamisesta on säädettävä lailla. Rikosrekisterilainsäädäntö annettiin ennen perusoikeusuudistuksen voimaantuloa. Rikosrekisteriin merkityt tiedot on lain 3 §:n mukaan pidettävä salassa. Salassapidettävien henkilötietojen luovuttamisesta rikosrekisteristä säädetään nykyään osittain rikosrekisteriasetuksessa. Hallitusmuodon 8 ja 10 §:n säännöksistä johtuen nämä säännökset ehdotetaan otettaviksi eräin tarkistuksin lakiin.

EU:n tietosuojadirektiivin (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta) 8 artiklan 5 kohdassa säädetään niistä edellytyksistä, joilla rikoksiin ja tuomioihin liittyviä henkilötietoja voidaan käsitellä. Tällaisten tietojen käsittely on mahdollista ainoastaan julkisen viranomaisen valvonnassa tai, jos kansallisessa lainsäädännössä säädetään erityisistä tarpeellisista suojatoimista, jäsenvaltioiden myöntämissä poikkeuksissa, joihin sovelletaan näitä suojatoimia.

Direktiivin tarkoittamina rikostietojen käsittelyyn liittyvinä suojatoimina voidaan muun ohella pitää sitä, että rikosrekisteriin merkityt tiedot ovat salassapidettavia. Esityksessä ehdotetaan, että tietojen luovuttamisesta säädetään tyhjentävästi laissa. Tiedot ovat salassapidettavia ja rikosrekisterilaisissa (11 §) on myös rajattu se, kenelle ja mihin tarkoitukseen rikosrekisteritiedot saaja voi luovuttaa saamansa tiedon. Lisäksi henkilörekisterilain ja sen korvanneen, 1 päivänä syyskuuta 1999 voimaan tulevan henkilötietolain yleiset säännökset rekisterinpidosta ja henkilörekisterin suojaamisesta tulevat täydentävästi sovellettaviksi myös rikosrekiste-

riin. Näin ollen rikosrekisterilakiin sisältyvät ja siihen lisättäväksi ehdotetut tietojen luovuttamista koskevat säännökset vastaavat sekä Euroopan neuvoston tietosuojasopimuksen että EU:n tietosuojadirektiivin henkilötietojen suojalle asettamia vaatimuksia.

2.2. Oikeus saada rikosrekisteritietoja teknisen käyttöyhteyden avulla

Rikosrekisterin tietosisältö on yksityishenkilöiden osalta kokonaan atk-pohjainen, ja rikosrekisterin tiedot voidaan tulostaa konekielisinä teknisen käyttöyhteyden avulla. Oikeushenkilöistä rekisteriä pidetään manuaalisesti. Rikosrekisteritietojen arkaluonteisuuden vuoksi tietojen luovuttamista teknisen käyttöyhteyden välityksellä on rajoitettu. Nykyisin rekisterin keskeisimmät käyttäjät, tuomioistuimet ja syyttäjät, saavat tiedot suoraikäyttöisesti. Muut viranomaiset saavat tiedot tilaamalla erikseen rikosrekisterin otteen oikeusrekisterikeskuksesta.

Rikosrekisterilainsäädäntöä uudistettaessa rikosrekisteri oli vasta osittain atk-pohjainen. Kysymys teknisen käyttöyhteyden laajentamisesta muillekin kuin tuomioistuimille ja syyttäjille oli rikosrekisterilain säätämisen yhteydessä esillä. Eduskunnan lakivaliokunta (LaVM 8/1993) totesi, että suoraikäytön ottaminen kovin laajaan käyttöön yhdellä kertaa voi synnyttää järjestelmän hallitsemisvaikeuksia. Valiokunta piti kuitenkin tärkeänä uuden järjestelmän ja suoraikäytön toimivuudesta ja kustannusvaikutuksista saatujen kokemusten jälkeen selvittää, voidaanko rikosrekisterin suoraikäyttöoikeus laajentaa esimerkiksi poliisihallinnon lupa-asioihin.

Tekninen käyttöyhteys toimii moitteettomasti. Jos henkilöstä on merkitty tieto rikosrekisteriin, häntä koskevasta kyselystä kirjautuu järjestelmään tieto kyselyn tehneestä viranomaisesta ja kyselyn käyttötarkoituksista. Tarkoituksenmukaisuussyistä esityksessä ehdotetaan, että mahdollisuutta tietojen luovuttamiseen teknisen käyttöyhteyden avulla laajennetaan. Ehdotuksen mukaan tietoja voisivat saada laissa tietojensaantiin oikeutetut viranomaiset edellyttäen, että tekninen käyttöyhteys on perusteltu ottaen huomioon viranomaisen käyttötarve sekä tarvittavat suojatoimet.

Nykyisin oikeusministeriö voi rikosrekisterilain 5 §:n 2 momentin nojalla antaa säännöksessä tarkoitetuille viranomaisille oikeuden saada tietoja rekisteristä teknisen käyt-

töyhteyden avulla. Ehdotuksen mukaan teknisen käyttöyhteyden myöntäminen viranomaiselle olisi oikeusrekisterikeskuksen harkinnassa. Oikeusrekisterikeskuksella on edellytykset arvioida tietojen käyttötarvetta ja tarvittavia suoja-toimia eikä päätöksenteko edellytä sellaista oikeuspoliittista harkintaa, joka paremmin soveltuisi oikeusministeriölle.

Tarpeeseen saada tiedot teknisen suora-käyttöyhteyden välityksellä vaikuttavat viranomaisen tarvitsemien tietojen määrä tai tiedontarpeen toistuvuus. Käyttöyhteyden myöntämisen edellytyksenä olisi myös se, että tietojen käsittelyn edellyttämät tarvittavat suoja-toimet on turvattu. Tärkeätä on esimerkiksi se, että teknistä käyttöoikeutta käyttävien henkilöiden määrä on rajattu mahdollisimman pieneksi ja että näillä henkilöillä on henkilökohtainen käyttäjätunnus. Käyttäjätunnuksen perusteella järjestelmään kirjautuu tieto siitä, kuka henkilö kyselyn on tehnyt. Oikeusrekisterikeskuksen olisi teknisen käyttöyhteyden myöntämistä harkitessaan selvitettävä myös yhdessä tietojen saajan kanssa ne muut suoja-toimet, joilla näiden arkaluonteisten ja salassapidettävien tietojen tekninen suojaaminen järjestetään.

Esitystä valmisteltaessa on arvioitu, että tekninen suora-käyttöoikeus voidaan ensivaiheessa myöntää rekisterin määrällisesti suurimmille käyttäjille eli poliisille pakkokeino- ja lupa-asioita sekä passin myöntämistä varten ja puolustusministeriölle ja puolustusvoimille, joille tiedot on vakiintuneen käytännön mukaan luovutettu käyttöyhteyden väli-

tyksellä nykyisinkin. Muilla viranomaisilla tietojen käyttötarve on yleensä melko vähäinen, minkä vuoksi on ilmeistä, että viranomaiset pyytävät tiedot edelleenkin otteella oikeusrekisterikeskuksesta.

2.3. Oikeusrekisterikeskukselle siirtyneet tehtävät

Rikosrekisterin ylläpito on siirtynyt oikeusministeriöltä oikeusrekisterikeskukselle oikeusrekisterikeskuksesta annetulla lailla (1287/1995). Rikosrekisterilakia ehdotetaan tarkistettavaksi tämän organisatorisen muutoksen vuoksi.

3. Esityksen vaikutukset

Ehdotuksen mukaan viranomaisille voitaisiin, jos oikeusrekisterikeskuksen ja asianomaisen viranomaisen kesken näin voidaan sopia, luovuttaa tietoja rikosrekisteristä teknisen suora-käyttöyhteyden välityksellä asioissa, joissa tiedot toimitetaan nykyisin oikeusrekisterikeskuksesta otteella. Menettelystä seuraa jonkin verran työn säästöä oikeusrekisterikeskuksessa.

Esityksellä ei muilta osin ole taloudellisia eikä organisatorisia vaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu oikeusministeriössä virkatyönä. Valmistelun aikana on kuultu oikeusrekisterikeskusta, sisäasiainministeriötä ja pääesikuntaa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Rikosrekisterin ylläpito on siirtynyt oikeusrekisterikeskukselle. Pykälän 1 momenttia on tämän vuoksi tarkistettu.

4 §. Pykälään sisältyvät säännökset rikosrekisteritietojen luovuttamisesta rikosoikeudellisen seuraamuksen määräämistä ja täytäntöönpanoa varten. Pykälän 3 momentin mukaan tietojen antamisesta henkilön luotettavuuden tai henkilökohtaisen soveltuvuuden selvittämistä tai arvioimista varten säädetään tarkemmin asetuksella. Yleisperusteluissa mainituista syistä tietojen luovuttamista koskevat säännökset ehdotetaan myös tältä osin otettavaksi lakiin. Ehdotus sisältyy lakiin lisättäväksi ehdotettuun uuteen 4 a §:ään. Tämän vuoksi 4 §:n 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi.

4 a §. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joiden nojalla rikosrekisteristä voidaan antaa tietoja asioissa, joissa viranomaisen on otettava huomioon henkilön luotettavuus tai henkilökohtainen soveltavuus. Ilmaisua henkilökohtainen soveltavuus ei ole erikseen mainittu säännöksessä, koska sen voidaan katsoa sisältyvän yhtenä ominaisuutena henkilön luotettavuuden käsitteeseen. Uudella säännöksellä korvattaisiin rikosrekisteriasetuksen 12—14 §:ään sisältyvät säännökset. Ehdotuksen syitä on käsitelty yleisperusteluissa.

Tieto rikosrekisteristä voitaisiin 1 momentin 1 kohdan nojalla luovuttaa passia, Suomen kansalaisuutta tai ulkomaalaislaissa tarkoitettua viisumia, lupaa tai muuta toimenpiteitä varten. Tällaisia lupia tai toimenpiteitä ovat muun muassa oleskelulupa, työlupa, turvapaikan myöntäminen, rajalta käännyttäminen, maasta karkottaminen ja maastapoistumiskielto. Säännösehdotus vastaa asiallisesti asetuksen 12 §:n 1 kohtaa, jossa luvat ja muut toimenpiteet luetellaan erikseen.

Rikosrekisteriasetuksen 12 §:n 4 kohdan nojalla viranomaisen saa käytettäväkseen rikosrekisterin otteen, kun kysymys on ampuma-aseisiin, räjähdysvaarallisiin aineisiin tai vaarallisten aineiden kuljettamiseen liittyvästä luvasta, vartioimisluvasta, liikenneluvasta tai muusta sellaisesta viranomaisen luvasta tai hyväksynnästä, jonka saamisen edellytykseksi säädetään henkilön luotettavuus. Ehdotetussa 1 momentin 2 kohdassa ei

lupaa tai hyväksyntää edellyttäviä asioita ole nimenomaisesti lueteltu. Tietojen saamiseksi olisi riittävää, että kysymys on asiasta, jossa viranomaisen luvan tai hyväksynnän edellytyksenä on henkilön luotettavuus.

Rikosrekisteriasetuksessa tietojen luovuttamisen edellytyksenä on, että henkilön luotettavuutta edellytetään laissa tai alemmanasteisissa säännöksissä. Välttämätöntä ei ole, että säännöksessä käytetään nimenomaan sanontaa henkilön luotettavuus vaan luotettavuuden vaatimus voidaan esittää erilaisin ilmauksin. Tämä on lähtökohta myös uudessa 4 a §:n 1 momentin 2 kohdassa. Henkilön luotettavuudella voi kuitenkin joskus olla viranomaisharkinnassa keskeinen merkitys, vaikka siitä ei ole nimenomaista säännöstä. Lähinnä kysymys voi olla arvonimen myöntämisestä, jota voidaan pitää säännöksessä tarkoitettuna viranomaisen hyväksyntänä. Arvonimien myöntämisen edellytyksistä ei ole säännöksiä. Käytännössä arvonimen saajalta edellytetään muun muassa hyvämaineisuutta ja nuhteettomuutta, minkä vuoksi tiedon saanti rikosrekisteristä on tarpeen. Jotta tietoja voitaisiin tähän tarkoitukseen luovuttaa, asetuksen säännöksestä poiketen ehdotetussa säännöksessä käytetään ilmaisun "säädetään" sijasta sanaa "on".

Henkilön luotettavuuden arviointi voi joskus olla tarpeen luvan myöntämisen tai hyväksynnän jälkeenkin viranomaisen hoitaessa sille kuuluvia valvontatehtäviä. Esimerkiksi rahoitustarkastuksen tehtävänä on valvoa luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/1993) ja sijoituspalveluyrityksistä annetun lain (579/1996) säännösten noudattamista. Rahoitustarkastuksen on ryhdyttävä laeissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin muun muassa silloin, jos luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen omistajat tai hallintohenkilöstö ei enää täytä luotettavuusedellytystä. Rahoitustarkastuksen suorittamaa valvontaa varten voitaisiin säännöksen nojalla antaa tietoja rikosrekisteristä, koska valvonnassa on kysymys viranomaisen hyväksyntää koskevasta asiasta.

Pykälän 1 momentin 3 kohdan nojalla tieto rikosrekisteristä voitaisiin luovuttaa viranomaiselle silloin, kun kysymyksessä on henkilön valinta sellaiseen koulutukseen tai tehtävään, jossa henkilöltä edellytetään erityistä luotettavuutta. Yhteiskunnan yleisen edun mukaista on, että henkilön luotettavuutta

arvioitaessa voidaan tällaisissa tapauksissa ottaa huomioon myös hänen menneisyytensä. Säännöksessä luetellaan ne toimialueet, joilla henkilöltä tyypillisesti edellytetään erityistä luotettavuutta, joka ehdotuksen mukaan olisi aina edellytyksenä tiedon luovuttamiselle. Momentin 3 kohta korvaa asetuksen 13 §:n. Säännösehdotus laajentaa jonkin verran tietojensaantiin oikeutettujen viranomaisten piiriä ja antaa viranomaisille hie man harkintavaltaa sen suhteen, minkälaisen koulutuksen tai tehtävän kysymyksessä ollen tietojensaanti on tarpeen.

Ehdotuksen mukaan tieto rekisteristä voitaisiin luovuttaa henkilövalintaa koskevassa asiassa, joka liittyy valtion turvallisuuteen. Tämän nojalla tietoja voitaisiin antaa valtion ylimmän johdon sekä puolustushallinnon käyttöön. Valtion ylintä johtoa ei asetuksessa erikseen mainita.

Puolustusministeriö ja puolustusvoimat saisivat ehdotuksen mukaan rekisterin tietoja samassa laajuudessa kuin asetuksen 13 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla käytettäväksi niiden palvelukseen tai koulutukseen tulevista henkilöistä. Rikosrekisteritietoja tarvitaan palvelukseen astuvista varusmiehistä kutsuntatilanteesta asepalveluksen suorittamisen ensimmäisiin kuukausiin saakka. Tänä aikana päätetään, mihin paikkaan ja tehtäviin varusmies sijoitetaan suorittamaan asevelvollisuuttaan. Rikosrekisteristä saatavilla tiedoilla on käytännössä merkitystä muun muassa niin, että tietynlaisiin rikoksiin syylistynyt ei määrätä tehtäviin, joiden hoitaminen edellyttää henkilön erityistä luotettavuutta tai joissa voi olla vaara syyllistyä rikokseen. Esimerkiksi törkeästä rattijuopumuksesta tuomittua varusmiestä ei määrätä ajoneuvon kuljetehtäviin taikka huume- tai väkivaltarikoksista tuomittua esimiestehtäviin tai tehtäviin, jotka edellyttävät muutoin erityistä luotettavuutta kuten esimerkiksi asevarikon vartioimistehtäviin. Toisaalta asevelvollisuuslain (452/1950) 50 c §:n syrjintäkiellon soveltaminen estää sen, että henkilöltä voitaisiin evätä pääsy määrättyihin tehtäviin varusmiespalvelusta suorittaessaan yksinomaan sillä perusteella, että hänestä on merkintä rikosrekisterissä.

Puolustusvoimilla on myös vastaavanlainen tarve kuin palvelukseen tulevien henkilöiden osalta tarkastaa reservin esimiestehtävissä olevista henkilöistä aika ajoin rikosrekisteritiedot. Tietojen tarkastamisen tarkoituksena on varmistua siitä, että henkilöt ovat

edelleen soveltuvia heille määrättyihin reservin esimiestehtäviin. Puolustusvoimilla olisi oikeus saada tietoja myös reservin esimiestehtävissä olevista henkilöistä sen valinnan tekemiseksi, voiko kyseinen henkilö olla edelleen hänelle määrättyssä tehtävässä.

Valtion turvallisuuteen liittyvien tehtävien vuoksi tieto rikosrekisteristä voitaisiin antaa myös rajavartiolaitokselle sen palvelukseen hakeutuvista henkilöistä kuten asetuksen mukaan nykyisinkin.

Yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyviä tehtäviä hoitaa poliisi samoin kuin tullilaitos. Säännöksen nojalla sisäasiainministeriölle voitaisiin antaa rikosrekisterin tietoja poliisihallinnon palvelukseen hakevista ja tullilaitokselle sen palvelukseen hakevista henkilöistä. Poliisille voitaisiin antaa tietoja poliisikouluun ja -opistoon pyrkivistä ja poliisihallinnon virkaa hakevista henkilöistä sekä rajoitettujen poliisivaltuuksien myöntämistä varten. Nykyisin säännökset sisältyvät asetuksen 13 §:n 2—4 kohtaan. Poliisi voisi saada rikosrekisteritietoja myös täydennyspoliisihenkilöstöstä, johon otettavan henkilön on oltava tehtävään henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan sopiva. Poliisihenkilöstön täydentämisestä säädetään poliisilain (493/1995) 42 §:ssä.

Ulkoministeriö saisi ehdotuksen mukaan kuten nykyisinkin tietoja sen palvelukseen hakevista henkilöistä. Oikeushallinto saisi tiedon muun muassa syyttäjän tai tuomarin virkaan, tuomioistuimen tai vankeinhoitolaitoksen palvelukseen liittyvissä samoin kuin hovioikeuden auskultantiksi ottamista koskevissa asioissa. Tietojensaantia koskevat säännökset sisältyvät nykyisin asetuksen 13 §:n 1 momentin 5 kohtaan ja 2 momenttiin.

Rikosrekisterin tietoja voitaisiin luovuttaa myös keskuspankkitoimintaan tai rahanvalmistukseen liittyvien henkilövalintojen yhteydessä. Suomen Pankki saisi tietoja ehdotuksen mukaan vastaavasti kuin nykyisin, asetuksen 13 §:n 1 momentin 6 kohdan nojalla. Suomen Pankki toimii rahaviranomaisena ja sen toimeksiannosta setelinvalmistuksesta vastaa Setec Oy. Vuoden 1999 joulukuun alussa voimaan tulevaan viranomaisten toiminnan julkisuutta koskevaan lakiin sisältyy säännös, jonka mukaan viranomainen voi luovuttaa salassapidettävän tiedon sen toimeksiantotehtävää suorittavalle, jos se on välttämätöntä tehtävän suorittamiseksi. Siten Suomen Pankilla olisi oikeus antaa rikosrekisteritietoja rahanvalmistuksen

luotettavuuden varmistamiseksi Setec Oy:lle käytettäväksi sen henkilövalinnoissa.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan nojalla tietoja rikosrekisteristä voitaisiin antaa turvallisuusvalvontaa varten. Kohta korvaisi rikosrekisteriasetuksen 13 §:n 3 momentin säännöksen. Sen nojalla rikosrekisterin tietoja voivat saada säteilyturvakeskus säteilyn ja ydinenergian käytön turvallisuusvalvontaa varten ja Ilmailulaitos ilmailun turvallisuusvalvontaa varten.

Tieto rikosrekisteristä voitaisiin 1 momentin 5 kohdan nojalla luovuttaa asiassa, jossa on kysymys on lapsen huostaanotosta. Nykyisin tieto voidaan tässä tarkoituksessa luovuttaa asetuksen 12 §:n 5 kohdan nojalla. Lapsen huostaanotosta säädetään lastensuojelulaissa (683/1983). Päätöksen huostaanotosta tekee sosiaalilautakunta. Tieto rikosrekisteristä voi olla tarpeen yhtäältä huostaanoton edellytyksiä ja toisaalta sijaishuollon järjestämistä harkittaessa.

Oikeusministeriö voisi 2 momentin nojalla painavista syistä antaa luvan tietojen luovuttamiseen viranomaiselle muuhunkin kuin 1 momentissa mainittuun tarkoitukseen, kun kysymys on henkilön luotettavuuden selvittämisestä tai arviointia koskevasta asiasta. Nykyisin poikkeusluvan voi asetuksen 14 §:n nojalla myöntää oikeusministeriön kansliapäällikkö. Tarkoitus on, että ministeriön työjärjestyksen nojalla poikkeusluvan myöntäisi edelleen kansliapäällikkö. Vaikka rikosrekisterin ylläpito on siirtynyt oikeusministeriöltä oikeusrekisterikeskukselle, päätöksenteko poikkeustapauksissa säilyisi ehdotuksen mukaan oikeusministeriöllä. Tämä johtuu siitä, että poikkeusluvan myöntäminen sisältää sellaista oikeuspoliittista harkintaa ja linjanvetoa, joka luonteensa puolesta soveltuu paremmin ministeriölle kuin hallinnolliselle rekisteriviranomaiselle. Oikeusministeriön avulla tietoja rikosrekisteristä voitaisiin luovuttaa myös muulle kuin Suomen viranomaiselle.

Rikosrekisterissä olevat tiedot ovat arkaluonteisia tietoja, joiden osalta yksityisyyden suojan tarve on muita henkilötietoja merkityksellisempi. Perusoikeusuudistuksen ja yleisperustelujen jaksossa 2.1. selostetun EU:n tietosuojadirektiivin vuoksi yksityisyyden suoja on vielä entisestään korostunut. Kun lähtökohtana on, että rikosrekisterin tiedot ovat salassapidettäviä, henkilön yksityisyyden suojan kannalta on perusteltua, että hän saa tietää, mihin tietoja rikosrekiste-

ristä luovutetaan. Henkilö voi myös joskus itse vaikuttaa siihen, ettei rekisteritietoa luovuteta viranomaisen käyttöön esimerkiksi peruuttamalla työpaikkahakemuksensa.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan edellä mainituista syistä otettavaksi säännös, jonka mukaan viranomaisen olisi ilmoitettava henkilölle etukäteen siitä, että hänestä voidaan hankkia tieto rikosrekisteristä. Silloin kun tieto luovutetaan pykälän 2 momentin nojalla, ilmoituksen tekeminen olisi tietojen luovuttamiseen poikkeusluvan myöntävän oikeusministeriön tehtävä.

Ilmoitusta rikosrekisteritiedon hankkimisesta ei kuitenkaan tarvitsisi antaa, jos henkilön voidaan olettaa muutenkin tietävän otteen hankkimisesta. Tällainen oletama voidaan tehdä esimerkiksi passin hakijoiden osalta, kun yleisesti on tiedossa, että passi voidaan lain nojalla evätä, jos hakija ei ole suorittanut hänelle tuomittua vankeusrangastusta. Useat viranomaisen lupaa edellyttävät asiat ovat sellaisia, joissa luvan hakijan luotettavuutta edellytetään säädösten nojalla. Tämän vuoksi hakijan voidaan yleensä olettaa tietävän, että viranomaisen on tarkistettava häntä koskevat tiedot muun muassa rikosrekisteristä. Myös valtion virkaa hakevien voidaan yleensä olettaa tietävän rikosrekisteritietojen tarkistamisesta. Tiedon hankkiminen voisi kuitenkin tulla joissakin tapauksissa hakijalle yllätyksenä, jollei häntä siitä erikseen informoida.

Ilmoitustapaa ei laissa ehdoteta säänneltäväksi. Ilmoitus voitaisiin useimmissa tapauksissa tehdä asiaa koskevassa haku- tai muussa lomakkeessa. Ajan mittaan lomakkeita uudistettaessa ilmoitus rikosrekisteritiedon hankkimisesta voidaan tehdä sellaisissakin asioissa, joissa sen antaminen ei lain mukaan ole välttämätöntä. Jollei tehtävään tai koulutukseen hakeutuva henkilö joudu täyttämään lomaketta tai muuta asiakirjaa, josta asia käy ilmi tai jos tieto ei sisälly esimerkiksi työpaikkailmoitukseen, henkilölle tulee toimittaa ilmoitus erikseen. Ilmoitus voidaan tehdä suullisesti taikka kirjallisesti, tarvittaessa postin välityksellä.

5 §. Pykälän 2 momenttiin sisältyvät säännökset rikosrekisteritietojen luovuttamisesta teknisen käyttöyhteyden välityksellä. Oikeusministeriö voi antaa säännöksessä tarkoitetuille viranomaisille oikeuden saada tiedot suorakäyttöisesti. Luvan myöntäminen on ollut tarpeen erityisesti sen vuoksi, että lainsäädäntöä uudistettaessa rikosrekisteri ei

vielä ollut kokonaan atk-pohjainen. Erillisen luvan myöntäminen ei enää ole tarpeen.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että oikeusrekisterikeskus voisi luovuttaa rikosrekisterin tietoja suorakäyttöisesti niille viranomaisille ja siihen tarkoitukseen, jotka ilmenevät lain 4 ja 4 a §:stä. Edellytyksenä olisi ehdotuksen mukaan se, että oikeusrekisterikeskus pitää teknistä käyttöyhteyttä perusteltuna tietojen luovuttamistapana ottaen huomioon tietojen käyttötarve ja tarpeelliset suoja-otimet. Käyttöyhteyden saamiseksi viranomaisen olisi ensinnäkin selvitettävä, että laissa säädetyt veloitteet kuten salassapitovelvollisuus (3 §) ja saatujen tietojen edelleen luovuttamista koskeva rajoitus (11 §) tulevat turvatuiksi. Tarpeellinen suoja-keino on myös se, että rekisteröityä henkilöä koskevasta kyselystä kirjautuu järjestelmään tieto kyselyn tehneestä viranomaisesta sekä kyselyn käyttötarkoituksesta. Jos viranomaisen käyttötarve on laaja tai usein toistuva ja tietojen salassapidosta on vakuuttavasti huolehdittu, estettä suorakäyttöön ei ole. Ehdotetun säännöksen perusteella ei esimerkiksi olisi tarpeen nykyistä vastaavalla tavalla rajata niitä toimipisteitä, joiden kautta poliisilla on yhteys rikosrekisteriin. Rikosrekisterilain 5 §:n 2 momentin nojalla oikeusministeriö on nimittäin voinut myöntää enintään kolmelle ympäri vuorokauden päivystävälle esitutkintaviranomaiselle oikeuden saada tietoja teknisen käyttöyhteyden välityksellä. Jos taas tietoja tarvitaan vain satunnaisesti, kuten esimerkiksi lapsen huostaanottoa koskeissa asioissa tai muuten määrällisesti suhteellisen vähän, tietojen käyttötarpeen vuoksi teknisen käyttöyhteyden myöntämistä ei yleensä voitaisi pitää perusteltuna vaan tiedot voidaan edelleen pyytää oikeusrekisterikeskuksesta otteella.

6 §. Pykälässä säädetään yksityishenkilön oikeudesta saada itseään koskeva ote rikosrekisteristä ja tarkastaa häntä koskevat rekisteritiedot. Uusi henkilötietolaki (523/1999) tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1999. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan sen vuoksi tarkistettavaksi niin, että tarkastusoikeuden osalta ei viitata henkilörekisterilakiin vaan siihen, mitä henkilötietojen suojasta säädetään.

Lakiin ei sisälly säännöstä, jonka nojalla oikeushenkilöllä olisi vastaavanlainen oikeus kuin yksityishenkilöllä saada itseään koskeva ote rikosrekisteristä. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi otteen luovuttamiseen

velvoittava säännös. Koska henkilörekisterilainsäädännön yleiset periaatteet eivät koske yhteisöjä, pyynnön perustelu ei olisi otteen saamiseksi tarpeen. Tieto rekisteristä voitaisiin aina antaa sen henkilön pyynnöstä, jolla on oikeus kirjoittaa oikeushenkilön nimi.

9 §. Pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi niin, että oikeusministeriön sijasta oikeusrekisterikeskus voisi luovuttaa tietoja rikosrekisteristä tieteellistä tutkimusta ja tilastointia varten.

Voimaantulosäännös. Säännöksen 1 momentissa on tavanomainen säännös lain voimaantuloajasta. Laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Lakiin lisättäväksi ehdotetun 4 a §:n 3 momentin nojalla viranomaisen on ilmoitettava henkilölle, josta rikosrekisteritieto on tarkoitettu pyytää, tiedon hankkimisesta. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos henkilön voidaan olettaa muutenkin tietävän otteen hankkimisesta. Tätä säännöstä ei pykälän 2 momentin mukaan sovellettaisi asioissa, jotka ovat tulleet vireille ennen lain voimaantuloa.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Lakiin lisättäväksi ehdotetun uuden 4 a §:n vuoksi rikosrekisteriasetuksen 12—14 § ehdotetaan kumottaviksi. Asetusta on myös tarkistettava sen vuoksi, että rekisteriä ylläpitää oikeusrekisterikeskus. Asetusluonnosta ei ole liitetty tähän esitykseen.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

4. Säättämisjärjestys

Rikosrekisterilainsäädäntö uudistettiin ennen perusoikeusuudistusta, joka tuli voimaan 1 päivänä elokuuta 1995. Rikosrekisteritiedot ovat salassa pidettäviä henkilötietoja. Hallitusmuodon 8 §:n 1 momentti edellyttää, että henkilötietojen luovuttamisesta säädetään lailla. Hallitusmuodon 10 §:n 2 momentista puolestaan johtuu, että viranomaisen hallussa olevien salassapidettävien tietojen luovuttamisesta on säädettävä lailla. Näistä säännöksistä johtuen esityksessä ehdotetaan,

että nykyisin osittain rikosrekisteriasetukseen sisältyvät säännökset tietojen luovuttamisesta otetaan lakiin.

Ehdotettuun lakiin ei sisälly perusoikeussäännösten kannalta mitään sellaista, joka

edellyttäisi lain käsittelemistä perustuslain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

rikosrekisterilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 20 päivänä elokuuta 1993 annetun rikosrekisterilain (770/1993) 4 §:n 3 momentti,
muutetaan 1 §:n 1 momentti, 5 §:n 2 momentti, 6 §:n 2 momentti ja 9 §, sellaisina kuin niistä on 6 §:n 2 momentti laissa 1639/1995, sekä *lisätään* lakiin uusi 4 a § seuraavasti:

1 §

Oikeusrekisterikeskus pitää yllä rikosrekisteriä siten kuin tässä laissa säädetään.

4 a §

Sen lisäksi, mitä 4 §:ssä säädetään, rikosrekisteristä luovutetaan henkilöä koskevat tiedot Suomen viranomaiselle asiassa, joka koskee:

1) passia, Suomen kansalaisuutta tai ulkomaalaislaissa (378/1991) tarkoitettua viisumia, lupaa tai muuta toimenpidettä;

2) viranomaisen lupaa tai hyväksyntää, jonka edellytyksenä on henkilön luotettavuus;

3) henkilön valintaa koulutukseen tai tehtävään, joka liittyy valtion turvallisuuteen, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen, ulkoasiainhallintoon, Suomen kansainvälisiin suhteisiin, oikeushallintoon, keskuspankki-toimintaan tai rahanvalmistukseen ja jossa edellytetään henkilön erityistä luotettavuutta;

4) turvallisuusvalvontaa; sekä

5) lapsen huostaanottoa.

Oikeusministeriö voi painavista syistä antaa luvan tietojen luovuttamiseen rikosrekisteristä viranomaiselle henkilön luotettavuuden selvittämistä ja arviointia varten muusakin kuin 1 momentissa tarkoitettussa asiassa.

Viranomaisen on annettava henkilölle tieto siitä, että häntä koskevat tiedot voidaan pyytää rikosrekisteristä 1 momentissa tarkoitettun asian käsittelyä varten. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos henkilön voidaan olettaa muutenkin tietävän tiedon hankkimisesta.

5 §

Oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa edellä 4 ja 4 a §:ssä tarkoitetuille viranomaisille tietoja rikosrekisteristä näissä pykälissä säädettyihin tarkoituksiin myös konekielisessä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden välityksellä, jos se on tietojen käyttötarve ja tarvittavat suojatoimet huomioon ottaen perusteltua.

6 §

Henkilön oikeudesta tarkastaa häntä koskevat rekisteritiedot on voimassa, mitä henkilötietojen suojasta säädetään. Rikosrekisteriin merkityllä henkilöllä on lisäksi oikeus pyynnöstä saada tieto siitä, kenelle ja mihin tarkoitukseen hänestä on annettu tietoja automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidettävästä rekisteristä viimeisen vuoden aikana. Sillä, jolla on oikeus kirjoittaa oikeushenkilön nimi, on rekisterin pitämismenettelystä riippumatta vastaava tarkastus- ja tiedonsaantioikeus oikeushenkilön puolesta sekä oikeus saada oikeushenkilöä koskeva ote rekisteristä.

9 §

Oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa rikosrekisteristä tietoja tieteellistä tutkimusta tai tilastointia varten, jos tietojen luovutus ja käyttö eivät vaaranna rekisteröidyn henkilön yksityisyyden suojaa tai hänen etuaan tai oikeuttaan taikka valtion turvallisuutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta .

Tämän lain 4 a §:n 3 momenttia ei kuiten- tarkoitettu asia on tullut vireille ennen lain
kaan sovelleta, jos 4 a §:n 1 momentissa voimaantuloa.

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1999

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

Laki

rikosrekisterilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 20 päivänä elokuuta 1993 annetun rikosrekisterilain (770/1993) 4 §:n 3 momentti,
muutetaan 1 §:n 1 momentti, 5 §:n 2 momentti, 6 §:n 2 momentti ja 9 §, sellaisina kuin niistä on 6 §:n 2 momentti laissa 1639/1995, sekä *lisätään* lakiin uusi 4 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §
Oikeusministeriö pitää yllä rikosrekisteriä siten kuin tässä laissa säädetään.

4 §

Muulle kuin 1 momentissa mainitulle Suomen viranomaiselle tieto rikosrekisteristä voidaan luovuttaa henkilön luotettavuuden tai henkilökohtaisen soveltuvuuden selvittämistä ja arviointia varten siten kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

Ehdotus

1 §
Oikeusrekisterikeskus pitää yllä rikosrekisteriä siten kuin tässä laissa säädetään.

4 §

(kumotaan)

4 a §

Sen lisäksi, mitä 4 §:ssä säädetään, rikosrekisteristä luovutetaan henkilöä koskevat tiedot Suomen viranomaiselle asiassa, joka koskee:

1) *passia, Suomen kansalaisuutta tai ulkomaalaislaissa (378/1991) tarkoitettua viisumia, lupaa tai muuta toimenpidettä;*

2) *viranomaisen lupaa tai hyväksyntää, jonka edellytyksenä on henkilön luotettavuus;*

3) *henkilön valintaa koulutukseen tai tehtävään, joka liittyy valtion turvallisuuteen, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen, ulkoasiainhallintoon, Suomen kansainvälisiin suhteisiin, oikeushallintoon, keskuspankki-toimintaan tai rahanvalmistukseen ja jossa edellytetään henkilön erityistä luotettavuutta;*

4) *turvallisuusvalvontaa; sekä*

5) *lapsen huostaanottoa.*

Oikeusministeriö voi painavista syistä antaa luvan tietojen luovuttamiseen rikosrekisteristä viranomaiselle henkilön luotettavuuden selvittämistä ja arviointia varten muussakin kuin 1 momentissa tarkoitettussa asi-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

Oikeusministeriö voi antaa 4 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa mainituille viranomaisille sekä keskusrikospoliisille ja enintään kolmelle ympäri vuorokauden päivystävälle muulle esitutkintaviranomaiselle oikeuden teknisen käyttöyhteyden avulla saada henkilöä koskeva tieto rikosrekisteristä 4 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyyn tarkoitukseen.

6 §

Henkilön oikeudesta tarkastaa häntä koskevat rekisteritiedot säädetään henkilörekisterilaisissa (471/1987). Rikosrekisteriin merkityllä henkilöllä on lisäksi oikeus pyynnöstä saada tieto siitä, kenelle ja mihin tarkoitukseen hänestä on annettu tieto automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidettävästä rekisteristä viimeisen vuoden aikana. Sillä, jolla on oikeus kirjoittaa oikeushenkilön nimi, on rekisterin pitämismenettelystä riippumatta vastaava tarkastus- ja tiedonsaantioikeus oikeushenkilön puolesta.

9 §

Oikeusministeriö voi luovuttaa rikosrekisteristä tietoja tieteellistä tutkimusta tai tilastointia varten, jos tietojen luovutus ja käyttö ei vaaranna rekisteröidyn henkilön yksityisyyden suojaa tai hänen etuaan tai oikeutetaan taikka valtion turvallisuutta.

5 §

assa.

Viranomaisen on annettava henkilölle tieto siitä, että häntä koskevat tiedot voidaan pyytää rikosrekisteristä 1 momentissa tarkoitettun asian käsittelyä varten. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos henkilön voidaan olettaa muutenkin tietävän tiedon hankkimisesta.

Oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa edellä 4 ja 4 a §:ssä tarkoitettuille viranomaisille tietoja rikosrekisteristä näissä pykälissä säädettyihin tarkoituksiin myös konekielellisessä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden välityksellä, jos se on tietojen käyttötarve ja tarvittavat suojatoimet huomioon ottaen perusteltua.

6 §

Henkilön oikeudesta tarkastaa häntä koskevat rekisteritiedot on voimassa, mitä henkilötietojen suojasta säädetään. Rikosrekisteriin merkityllä henkilöllä on lisäksi oikeus pyynnöstä saada tieto siitä, kenelle ja mihin tarkoitukseen hänestä on annettu tietoja automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidettävästä rekisteristä viimeisen vuoden aikana. Sillä, jolla on oikeus kirjoittaa oikeushenkilön nimi, on rekisterin pitämismenettelystä riippumatta vastaava tarkastus- ja tiedonsaantioikeus oikeushenkilön puolesta sekä oikeus saada oikeushenkilöä koskeva ote rekisteristä.

9 §

Oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa rikosrekisteristä tietoja tieteellistä tutkimusta tai tilastointia varten, jos tietojen luovutus ja käyttö eivät vaaranna rekisteröidyn henkilön yksityisyyden suojaa tai hänen etuaan tai oikeutetaan taikka valtion turvallisuutta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta .

Tämän lain 4 a §:n 3 momenttia ei kuitenkaan sovelleta, jos 4 a §:n 1 momentissa tarkoitettu asia on tullut vireille ennen lain voimaantuloa.